

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Dokument ze zasedání

A6-0503/2007

11. 12. 2007

ZPRÁVA

o strategii EU pro Střední Asii
(2007/2102(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Cem Özdemir

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
STANOVISKO VÝBORU PRO ROZVOJ	20
STANOVISKO VÝBORU PRO MEZINÁRODNÍ OBCHOD	24
VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	29

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o strategii EU pro Střední Asii (2007/2102(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Střední Asii, zejména na usnesení ze dne 26. října 2006 o Uzbekistánu¹, ze dne 12. května 2005 o Kyrgyzstánu² a ze dne 16. května 2006 o Kazachstánu³,
- s ohledem na dohody o partnerství a spolupráci uzavřené mezi EU a Uzbekistánem, Kyrgyzskou republikou a Kazachstánem, které jsou v platnosti od roku 1999, na prozatímní dohodu o obchodu a obchodních záležitostech mezi EU a Tádžikistánem⁴ podepsanou dne 11. října 2004, na dohodu o partnerství a spolupráci mezi EU a Tádžikistánem, která zatím nebyla ratifikována, a na návrh prozatímní dohody o obchodu a obchodních záležitostech mezi EU a Turkmenistánem, předložený Komisí,
- s ohledem na ustanovení o lidských právech obsažená v těchto dohodách,
- s ohledem na závazek EU podporovat dosažení rozvojových cílů tisíciletí stanovených OSN a na Evropský konsenzus o rozvoji,
- s ohledem na strategii EU pro nové partnerství se Střední Asií, kterou přijala Evropská rada ve dnech 21. a 22. července 2007,
- s ohledem na akční plán EU v oblasti energetické politiky pro Evropu (březen 2007) a na spolupráci v oblasti energie mezi EU, pobřežními státy Černého a Kaspického moře a jejich sousedními státy,
- s ohledem na své usnesení ze dne 26. září 2007 na téma „Směrem ke společné evropské zahraniční politice v oblasti energií“⁵;
- s ohledem na iniciativu z Baku pro rozvoj spolupráce v oblasti energie a dopravy mezi EU a zeměmi černomořského a kaspického regionu,
- s ohledem na memoranda o porozumění, která byla uzavřena s Ázerbájdžánem a Kazachstánem v rámci rozvoje zahraniční politiky ve prospěch evropských energetických zájmů,
- s ohledem na příslušné závěry Rady, zahrnující závěry o Uzbekistánu ze dne 23. května, 13. června, 18. července, 3. října a 14. listopadu 2005, 13. listopadu 2006 a 5. března,

¹ Úř. věst. C 313 E, 20.12.2006, s. 466.

² Úř. věst. C 92 E, 20.4.2006, s. 390.

³ Úř. věst. C 291 E, 30.11.2006, s. 416.

⁴ Úř. věst. L 340, 16.11.2004, s. 2.

⁵ Přijaté texty, P6_TA(2007)0413.

14. května a 15. října 2007, a na závěry o Střední Asii ze dne 23. dubna 2007,

- s ohledem na sankce uložené Uzbekistánu v důsledku masakru ve městě Andižan v květnu 2007, jež byly následně prodlouženy, a na částečné a podmíněčné pozastavení vízových sankcí na dobu šesti měsíců v květnu a říjnu 2007,
 - s ohledem na Evropskou iniciativu pro demokracii a lidská práva vyhlášenou v roce 2003, jejímž cílem je prosazování lidských práv a podpora reformy trestního práva, demokracie, řádné správy věcí veřejných, svobody médií a právního státu, bezpečnostních složek (policie / ozbrojených sil) a předcházení konfliktům,
 - s ohledem na setkání trojky ministrů zahraničních věcí se Střední Asií, které se konalo v Berlíně dne 30. června 2007 za účasti zvláštního zástupce EU Morela a portugalského předsedy vlády,
 - s ohledem článek 45 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci a stanoviska Výboru pro rozvoj a Výboru pro mezinárodní obchod (A6-0503/2007),
- A. vzhledem k tomu, že pět zemí společně nazývaných Střední Asie (Kazachstán, Kyrgyzská republika, Tádžikistán, Turkmenistán a Uzbekistán) leží na klíčové křižovatce mezi Evropou a Asií, a vzhledem k tomu, že historicky a tradičně představují důležitou oblast pro setkávání a tranzit mezi těmito dvěma kontinenty,
- B. vzhledem k tomu, že EU má zřejmý zájem na tom, aby vývoj v regionu Střední Asie směřoval k větší stabilitě a aby se zvyšovala úroveň hospodářského, demokratického a rozvoje a lidské bezpečnosti, a na této potřebě trvá, a že EU musí neustále potvrzovat své závazky týkající se začleňování lidských práv do všech dohod se třetími státy a podporování demokracie prostřednictvím soudržných politik a použitím nejvhodnějších prostředků k dosažení těchto cílů; vzhledem k tomu, že se tímto způsobem zajistí důvěryhodnost EU, což nakonec přispěje k tomu, že se z ní stane stále účinnější partner tohoto regionu i mimo něj,
- C. vzhledem k tomu, že existuje všeobecný zájem na stabilitě ve Střední Asii, neboť vážná a dlouhodobá nestabilita v některé z těchto pěti zemí by mohla mít katastrofální důsledky pro celý region a mohla by mít v mnoha ohledech vliv i na EU a její členské státy,
- D. vzhledem k rizikům spojeným se závislostí na dovozech a dodavatelích z nestabilních regionů a vzhledem k potřebě vytvoření spolehlivých, dostupných a životaschopných energetických tras,
- E. vzhledem k tomu, že EU má zájem na bezpečnosti a stabilitě a na dodržování lidských práv a zásad právního státu ve středoasijských státech, neboť strategický, politický a hospodářský vývoj i rostoucí trans-regionální výzvy ve Střední Asii mají přímý i nepřímý dopad rovněž na zájmy Evropské unie; vzhledem k tomu, že státy Střední Asie mohou svými významnými energetickými zdroji a svým úsilím o diverzifikaci obchodních partnerů a zásobovacích tras přispět k naplnění potřeb energetické bezpečnosti Evropské

unie a jejímu zásobování energií,

- F. vzhledem k tomu, že na jedné straně existují dobré důvody pro spolupráci mezi zeměmi tohoto regionu, na druhé straně však existuje odpor vůči této myšlence a snahám, zejména ze strany vlády nejlidnatějšího státu Uzbekistán, který se nachází uprostřed tohoto regionu,
- G. vzhledem k tomu, že snaha o izolaci většinou vychází ze strachu o udržení vnitřní kontroly – s extrémními případy se můžeme setkat v Turkmenistánu a Uzbekistánu – a že tento strach je běžný v režimech, jež nemají velký zájem na dosažení všeobecné shody, na níž bude založena jejich vláda,
- H. vzhledem k tomu, že těchto pět středoasijských republik přijímá oficiální rozvojovou pomoc, což znamená, že pomoc těmto zemím ze strany EU je považována za rozvojovou pomoc,
- I. vzhledem k tomu, že z bezpečnostních a jiných zájmů EU, z jejich hodnot a z podpory rozvojových cílů tisíciletí vyplývá, že EU musí při svém přístupu k tomuto regionu na prvním místě řešit otázky související se strádáním a nedostatkem příležitostí, kterými trpí mnoho obyvatel tohoto regionu, jehož některé části jsou postiženy chudobou, s hrozbami pro lidskou bezpečnost částečně souvisejícími s bezpečnostními problémy v sousedních zemích jako Afghánistán a s rizikem destabilizace a konfliktů,
- J. vzhledem k tomu, že hlavním cílem rozvojové spolupráce EU je vymýcení chudoby v rámci udržitelného rozvoje spolu s prosazováním rozvojových cílů tisíciletí,
- K. vzhledem k tomu, že pomoc EU tomuto regionu má převážně podobu technické pomoci realizované prostřednictvím programu TACIS, a vzhledem k tomu, že výsledky hodnocení účinnosti programu TACIS jsou smíšené,
- L. vzhledem k tomu, že podle článku 25 Všeobecné deklarace lidských práv je právo na zdraví lidským právem, a vzhledem k tomu, že všeobecný přístup ke zdravotní péči je nezbytný pro dosažení rozvojových cílů tisíciletí; vzhledem k tomu, že po rozpadu Sovětského svazu se podmínky ve zdravotnictví ve všech středoasijských republikách zhoršují a systémy zdravotní péče jsou v krizi; vzhledem k tomu, že potenciální následné účinky epidemií chorob, jako jsou HIV/AIDS či rezistentní tuberkulóza, představují dlouhodobé ohrožení EU; vzhledem k tomu, že ptačí chřipka ukázala schopnost infekčních chorob rychle se šířit po celé Evropě; vzhledem k tomu, že sociální důsledky zdravotních krizí v různých zemích ohrožují celkovou stabilitu a vyhlídky na rozvoj a mají dopad na evropskou bezpečnost,
- M. vzhledem k tomu, že energie a voda jsou zásadní pro lidskou bezpečnost a vztahy mezi státy uvnitř regionu, zejména pokud jde o Kyrgyzskou republiku, Tádžikistán a Uzbekistán, a vzhledem k tomu, že snížení chudoby zůstává klíčovým předpokladem snížení sociální nestability,
- N. vzhledem k tomu, že EU má zájem na dovozu více ropy a plynu ze Střední Asie, pokud možno po nových přepravních trasách, a na vytvoření jasného a transparentního rámce

pro výrobu a přepravu energie, a vzhledem k tomu, že zeměmi, které jsou v této souvislosti důležitými, jsou Kazachstán a Turkmenistán,

- O. vzhledem k tomu, že země Střední Asie jsou v různé míře bohaté na ropu, plyn, zdroje nerostného bohatství a vodní energie; vzhledem k tomu, že využívání těchto zdrojů by mělo významným způsobem usnadnit hospodářský a sociální rozvoj; vzhledem k tomu, že za nepříznivých podmínek může dojít k nežádoucím vedlejším účinkům, jakými jsou vážné poškození životního prostředí, snížená konkurenceschopnost dalších hospodářských odvětví, velké majetkové nerovnosti a zvýšené politické a sociální napětí, a ty by mohly dokonce převážit nad klady (tzv. „prokletí přírodních zdrojů“),
- P. vzhledem k tomu, že se dne 10. října 2007 v Litvě setkali zástupci Ukrajiny, Polska, Ázerbájdžánu a Gruzie, aby projednali vytvoření nové ropovodní sítě určené k přepravě ropy z Kaspického moře přes Baku a Oděsu do polského přístavu Gdaňsk,
- Q. vzhledem k tomu, že Rusko a Čína se pokusily posílit svou sféru vlivu ve Střední Asii založením Šanghajské pětky v roce 1996, která spojila Čínu, Rusko, Kyrgyzstán, Kazachstán a Tádžikistán ve fóru na řešení přeshraničních otázek a která se v roce 2001 stala Šanghajskou organizací pro spolupráci (SCO), jež dnes představuje největší regionální organizaci ve Střední Asii a v současnosti zahrnuje ještě Uzbekistán jakožto plnoprávného člena a Pákistán, Indii, Írán a Mongolsko se statutem pozorovatele,
- R. vzhledem k tomu, že řada různých zemí měla ve více či méně vzdálené minulosti v tomto regionu své oprávněné zájmy; vzhledem k tomu, že ne všechny členské státy mají v tomto regionu svá velvyslanectví, a vzhledem k tomu, že členské státy spolu dostatečně nespoupracují, pokud jde o tento region,
- S. vzhledem k tomu, že odsunem personálu a materiálního vybavení z letecké základny Karši-Chanebad (K2) v Uzbekistánu dne 21. listopadu 2005 se omezila vojenská zařízení USA ve Střední Asii pouze na jedinou základnu Manas poblíž kyrgyzského hlavního města Biškeku,
- T. vzhledem k tomu, že mezi státy Střední Asie a v některých případech i uvnitř těchto států existují velmi rozdílné politické, hospodářské, sociální a jiné podmínky a že je proto naprosto nezbytné, aby EU v závislosti na těchto podmínkách uplatňovala různé politiky,
- U. vzhledem k tomu, že země Střední Asie jsou velmi mladé státy a že jejich státotvorné, politické a hospodářské snahy spojené s přechodem k novému režimu zavedly každý z těchto států jiným směrem, a tudíž se různě vzdálily bývalému sovětskému režimu; vzhledem k tomu, že v případě některých států zůstává základní podmínkou stability a bezpečnosti vyřešení otázek spojených s řízením státu a v případě všech pěti států podmiňuje vyřešení těchto otázek politický, sociální a hospodářský rozvoj,
- V. vzhledem k tomu, že mezi zájmy EU patří nutnost zamezit pašování drog ze Střední Asie a přes její území, boj proti organizovanému zločinu včetně obchodování s lidmi a předcházení narůstajícímu terorismu; vzhledem k tomu, že v některých případech je „boj proti terorismu“ použit jako záminka k represím proti těm, kteří kritizují vládu, obráncům lidských práv, náboženským hnutím i běžným podnikatelům; vzhledem k tomu, že

existují důvody domnívat se, že tyto osoby se také staly terčem pronásledování v rámci bezpečnostní spolupráce Uzbekistánu se sousedními zeměmi; vzhledem k tomu, že je přiznávána existence migrace dětské pracovní síly, jež vyžaduje nové formy mezinárodního a sociálního partnerství, které do komplexního řešení celého problému zapojí všechny zainteresované strany ,

- W. vzhledem k tomu, že stav lidských práv se v jednotlivých středoasijských republikách liší a celkově je hluboko pod úrovní norem stanovených Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), a vzhledem k tomu, že zejména Uzbekistán a Turkmenistán systematicky porušují základní práva a nedosahují žádného pokroku při vytváření demokracie a pluralitního systému,
- X. vzhledem k tomu, že středoasijské republiky mají před sebou ještě úkol uspořádat volby, a to prezidentské nebo parlamentní, jež by Úřad pro demokratické instituce a lidská práva OBSE označil za zcela svobodné a spravedlivé,
- Y. vzhledem k tomu, že všech pět států Střední Asie je členem OBSE a v rámci svého členství přijaly rozsáhlé závazky týkající se základních svobod, demokracie, dodržování lidských práv a právního státu; vzhledem k tomu, že jednotlivé státy tyto závazky dodržují různým způsobem,
- Z. vzhledem k tomu, že Kazachstán ve srovnání s většinou ostatních států v regionu dosazuje dobrých výsledků; vzhledem k tomu, že poslední parlamentní volby v této zemi konané dne 18. srpna 2007 ukazují, že navzdory některým zlepšením ještě nedodržuje všechny závazky ani normy OBSE a další mezinárodní normy pro demokratické volby,
- Aa. vzhledem k tomu, že občanská společnost vyvíjí svou činnost ve většině zemí Střední Asie zejména prostřednictvím sítě nevládních organizací a sdružení, která je třeba chránit a vážit si jich jako výrazu ochoty občanů podílet se na demokratizaci a společenském vývoji ve svých zemích,
- Ab. vzhledem k tomu, že politického, hospodářského a sociálního pokroku lze v tomto regionu účinně dosáhnout vybudováním skutečně nezávislého soudnictví a skutečným bojem proti přebujelé korupci,
- Ac. vzhledem k tomu, že mezi zásady, na nichž je založena EU, patří obrana základních práv a svobod, včetně svobody vyjadřování a ochrana bojovníků za lidská práva,
- Ad. vzhledem k tomu, že rozšířené případy represe, korupce a zneužívání, upírání základních lidských práv a příležitostí ke zlepšení životních podmínek, stejně jako absence zavedených postupů pro podávání stížností a účast v politických procesech zvyšují riziko šíření extremismu a terorismu,
- Ae. vzhledem k tomu, že ve většině zemí Střední Asie jsou porušována lidská práva, chybí zde odpovídající systém soudnictví, jsou zde omezovány opoziční strany a nezávislé subjekty občanské společnosti a je zde nedostatečná svoboda sdělovacích prostředků,
- Af. vzhledem k tomu, že EU uvalila po masakru v Andižanu v květnu 2005 na Uzbekistán

sankce, avšak uzbecká vláda nadále blokuje nezávislé mezinárodní vyšetřování těchto událostí a pokračuje ve své represivní politice, včetně pronásledování obránců lidských práv; vzhledem k tomu, že v říjnu 2007 se Rada přesto rozhodla pozastavit na šest měsíců zákaz udílení víz pro osm osob přímo odpovědných za nevybíravé použití síly v Andižanu; vzhledem k tomu, že Rada se tímto pozastavením snaží podnítit uzbecké orgány ke změně jejich politiky, a vzhledem k tomu, že tento zákaz bude automaticky znovu obnoven v [dubnu/květnu] 2008, pokud nebudou splněna kritéria přijatá v rámci rozhodnutí Rady,

- Ag. vzhledem k tomu, že tento region má velký zájem na spolupráci s EU v oblasti vědy, zdravotnictví a vzdělávání a že tato spolupráce může přispět k posílení kontaktů s občanskou společností a šíření evropských hodnot demokracie, právního státu a lidských práv,
- Ah. vzhledem k tomu, že některé společné charakteristiky s těmito pěti hlavními státy Střední Asie sdílejí Mongolsko i Afghánistán, ale strategický dokument Rady se na ně nezaměřuje a tyto země jsou zahrnuty do odlišných nástrojů EU,
- Ai. vzhledem k tomu, že blízkost tohoto regionu k Afghánistánu učinila některé ze zemí cennými partnery v boji proti terorismu; vzhledem k tomu, že členské státy EU rovněž využívají letiště a vzdušný prostor v tomto regionu; vzhledem k tomu, že akce EU na podporu lidských práv ve Střední Asii jako celku a v některých zemích zvláště byly přitom neúměrně slabé,
- Aj. vzhledem k tomu, že Střední Asie je tranzitní trasou až pro 30 % afghánského heroínu, směřujícího především na ruské trhy, což má za následek organizovaný zločin související s pašováním drog a korupcí i vznik závislosti a souvisejících zdravotních a sociálních problémů spolu s vážnými důsledky pro regionální stabilitu,
- Ak. vzhledem k tomu, že Mongolsko má za sebou podobný historický vývoj jako tyto středoasijské republiky s historickými, kulturními a hospodářskými rysy i politikami v oblasti životního prostředí a energetiky, které je třeba zvažovat soudržně v rámci strategie EU pro Střední Asii,
1. vítá zvýšený zájem EU o oblast Střední Asie, jehož nejzřetelnějším projevem je přijetí strategie pro Střední Asii; upozorňuje však na pomalost při realizaci projektů pro těchto pět zemí;
 2. je přesvědčen, že zájmy EU se pro každou z těchto pěti zemí výrazně odlišují, stejně jako podmínky a příležitosti převládající v jednotlivých zemích, přestože hodnoty, které má EU povinnost hájit, zůstávají stále stejné;
 3. požaduje vymezení jasných cílů a priorit, pokud jde o vztahy EU s každou z těchto pěti zemí, s ohledem na obecné analýzy regionu a na obecný přehled cílů jednotlivých politik EU obsažených v přijaté strategii EU;
 4. zdůrazňuje důležitost podpory spravedlivého a udržitelného hospodářského rozvoje v regionu ze strany EU, její podpory místním iniciativám pro hospodářský rozvoj a

reformy regulačního rámce v oblasti podnikání i vymýcení chudoby v rámci udržitelného rozvoje; s ohledem na výzvu představovanou terorismem zdůrazňuje, že hlubší spolupráce v oblasti bezpečnosti je důležitá, že však jakýkoli přístup v boji proti radikalizaci a extremismu, který nevyvažuje potřeby bezpečnosti lidskými právy a řádnou správou věcí veřejných, je kontraproduktivní; vítá posílení politického dialogu se středoasijskými zeměmi: vyzývá Radu a Komisi, aby dále podporovaly řádnou správu věcí veřejných, lidská práva a demokracii a vzdělávání, včetně zvážení zapojení všech typů náboženských komunit; vyzývá Radu i Komisi, aby zajistily, že otázky lidských práv budou mít stejnou váhu jako rozhodný přístup EU k otázkám energetiky, bezpečnosti a obchodu;

5. je přesvědčen, že některými otázkami se lze účinně zabývat pouze prostřednictvím regionálního přístupu vedoucího k regionálním řešením (např. boj proti terorismu, vymýcení obchodování s lidmi, boj proti narkotikům, hospodaření s vodou), jež vyžadují posílenou regionální spolupráci; naléhavě proto žádá orgány EU, aby tam, kde je to potřebné, zajistily technickou pomoc, zejména při šíření know-how a v roli prostředníka při podporování dialogu mezi zeměmi Střední Asie; upozorňuje však, že země Střední Asie jsou na různém stupni vývoje a jsou mezi nimi značné politické, hospodářské a kulturní rozdíly; v této souvislosti vítá skutečnost, že se Komise a Rada snaží zaujmout při plánování budoucího partnerství a spolupráce přístup specifický pro jednotlivé země i pro celý region;
6. pokud jde o přístup EU k zemím tohoto regionu, požaduje uplatňování rozdílných politik, zejména s ohledem na stav lidských práv v jednotlivých zemích, dodržování závazků OBSE ze strany vlád, rozvojové potřeby a závazky vlád týkající se zlepšování životních podmínek občanů, jejich stávající i potencionální význam pro EU coby partnerů v oblasti obchodu, energetické spolupráce a v jiných oblastech, dialog o mezinárodních tématech a vyhlídky na úspěch kroků EU, mezi něž patří různé formy pomoci;
7. zdůrazňuje význam přeshraniční spolupráce, zejména pokud se tak zefektivní společné snahy v boji proti obchodování s lidmi a s drogami; naléhavě proto žádá orgány EU, aby tam, kde je to potřebné, zajistily technickou pomoc, zejména při šíření know-how a v roli prostředníka při podporování dialogu mezi zeměmi Střední Asie;
8. zdůrazňuje potřebu konzistentní politiky EU ve Střední Asii a připomíná proto, že strategie musí být v souladu s Evropským konsensem o rozvoji¹; zdůrazňuje rovněž, že veškerá pomoc poskytovaná v rámci nástroje rozvojové spolupráce² (DCI) musí být v souladu s obecnými cíly DCI, kterými jsou vymýcení chudoby a dosažení rozvojových cílů tisíciletí;
9. konstatuje, že v příloze ke strategii je vymýcení chudoby označeno za hlavní prioritu bilaterální pomoci Evropského společenství pro období 2007–2013; vyzývá Komisi, aby

¹ Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasjedajících v Radě, Evropského parlamentu a Komise o rozvojové politice Evropské unie: „Evropský konsensus“ Evropský konsensus o rozvoji (Úř. věst. C 46, 24.2.2006, s. 1).

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1905/2006 ze dne 18. prosince 2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci, (Úř. věst. L 378, 27.12.2006, s. 41).

Parlament pravidelně a podrobně informovala o tom, jak bude bilaterální a regionální pomoc souviset s jednotlivými rozvojovými cíli tisíciletí, a o rozpočtu plánovaném pro odvětví zdravotnictví a základního vzdělání;

10. zdůrazňuje, že pro zajištění dlouhodobé stability, bezpečnosti a prosperity v zemích Střední Asie jsou nezbytné reformy v sociální oblasti, v odvětví zdravotnictví, bezpečnosti potravin, potírání korupce a snaha o udržitelný a spravedlivý hospodářský rozvoj; je proto toho názoru, že posuzování potřeb na vnitrostátní a regionální úrovni představuje pro EU příležitost ke zviditelnění a zajištění důvěryhodnosti v otevřeném dialogu se všemi subjekty, včetně občanské společnosti, parlamentů a místních orgánů;
11. domnívá se, že členství ve Světové obchodní organizaci (WTO) představuje důležitý krok na cestě k hospodářské stabilitě v regionu, že však tohoto cíle je možné dosáhnout pouze dodržováním mezinárodních norem v oblasti zahraničních investic a vytvořením nezávislého soudnictví;
12. vyzývá Komisi a Radu, aby provedly veškerá vhodná opatření zaměřená na podporu hlubší integrace Střední Asie do systému celosvětového obchodu a hospodářství, a to zejména prostřednictvím přistoupení čtyř zemí tohoto regionu, které dosud nejsou členy WTO, do této organizace;
13. domnívá se, že nezbytnou podmínkou pro hospodářský rozvoj zemí tohoto regionu je důkladná reforma jejich systémů bankovníctví a pojišťovnictví, vytvoření účinného systému mikroúvěrů, zlepšení právních předpisů a dohled nad činností bank, privatizace státních bank a vytvoření skutečně konkurenceschopných vnitrostátních finančních trhů, které budou přístupné zahraničním bankám;
14. vítá nedávné rozhodnutí, kterým Rada zmocňuje Evropskou investiční banku (EIB), aby rozšířila svou úvěrovou pomoc Střední Asii ve spolupráci s Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj (EBOR), která v této oblasti již působí;
15. naléhavě žádá Komisi, aby soudržným způsobem využila veškeré nástroje, které má k dispozici, od politického dialogu a politik Společenství (zejména v oblasti obchodu, rozvoje, hospodářské soutěže, výzkumu a životního prostředí) až po subvence a půjčky, včetně půjček poskytnutých EIB, EBOR a dalšími mezinárodními finančními institucemi, s cílem urychlit realizaci těchto projektů;
16. vyzývá země tohoto regionu, aby zajistily lepší ochranu přímých zahraničních investic;
17. vyzývá Komisi a Radu, aby učinily všechna opatření, kterými by se mohlo usnadnit využívání systému všeobecných preferencí ze strany zemí Střední Asie, a aby podporovaly rozvoj obchodu mezi regiony;
18. žádá Komisi a Radu, aby zemím tohoto regionu poskytly kvalifikovanou hospodářskou a administrativně technickou pomoc, která jim umožní posílit místní veřejné struktury, vybudovat výkonnější a diverzifikovanější hospodářství a zajistit snazší pronikání domácích produktů na zahraniční trhy a zejména na trh EU;

19. domnívá se, že strategie není dostatečně ambiciózní, pokud jde o dvoustrannou spolupráci v oblastech lidských práv, právního státu, řádné správy věcí veřejných a demokratizace;
20. domnívá se, že při posuzování stavu lidských práv by EU měla věnovat zvláštní pozornost tomu, zda příslušná vláda skutečně usiluje o zlepšení tohoto stavu, a měla by se zaměřit na prokazatelný pokrok, podmínky obránců lidských práv a úroveň spolupráce se zvláštními zpravodaji a mechanismy OSN a s jinými příslušnými mezinárodními subjekty;
21. v tomto ohledu vyzývá Radu a Komisi, aby vyvíjely soustavný a jednotný politický tlak v otázkách lidských práv a aby s cílem učinit z demokracie, řádné správy věcí veřejných, právního státu a lidských práv neoddelitelnou součástí strategie pro Střední Asii stanovily jasná měřítká, ukazatele a cíle v těchto oblastech, a to za konzultace s partnerskými zeměmi ze Střední Asie, jak to učinily v ostatních oblastech spolupráce; vyzývá Radu a Komisi, aby věnovaly zvláštní pozornost propuštění politických vězňů a nezávislosti sdělovacích prostředků;
22. odsuzuje pronásledování obránců lidských práv v Uzbekistánu a Turkmenistánu; vyzývá Radu a Komisi, aby vyvinuly veškeré úsilí na ochranu jejich aktivit a tělesné integrity, a požaduje, aby příslušné vlády okamžitě propustily všechny obránce lidských práv, kteří jsou vězněni či nuceně a/nebo z politických důvodů zadržováni v psychiatrických léčebnách;
23. zdůrazňuje, že kontakty EU s bezpečnostními složkami silně represivních států nebo podpora bezpečnostní spolupráce s těmito státy by měly být omezeny na minimum a že takové kontakty by měly být vždy transparentní;
24. vyzývá Komisi a členské státy, aby nabídly zvláštní podporu reformám a zkvalitnění soudnictví v tomto regionu, jež mu umožní působit nezávisleji a efektivněji, včetně boje proti korupci;
25. vyzývá Radu a Komisi, aby úzce spolupracovaly se zeměmi Střední Asie při provádění vzdělávacích reforem i při oddělení občanských a sociálních práv občanů od vlastnictví nemovitostí pomocí reformy systému registrace obydlí (kdy jedinec obdrží razítko o registraci obydlí do průkazu totožnosti při registraci občanství);
26. má za to, že rozvoj a podpora skutečné občanské společnosti je nezbytným předpokladem jakéhokoli pokroku; s politováním hodnotí obtížnou situaci nevládních organizací, kterým vlády v některých státech Střední Asie neustále brání v činnosti; zdůrazňuje, že EU musí pokračovat v podpoře občanské společnosti, a to jak finanční pomocí, tak zajištěním viditelnosti (prostřednictvím fór a konzultací), jež napomůže k vytvoření participativní demokracie; zastává názor, že EU by měla považovat občanskou společnost za partnera ve svém úsilí přispět k vytvoření udržitelných společností, k sociální stabilitě a při prosazování hodnot a standardů EU;
27. konstatuje, že politika EU vůči Střední Asii by měla být založena na důkladných diskusích a výměnách názorů se všemi zúčastněnými stranami; vyzývá proto EU, aby se

- zapojila do obecného politického dialogu a zapojila parlamenty, občanskou společnost a místní orgány do provádění a sledování této strategie a programů;
28. upozorňuje na velice časté zneužívání žen v řadě regionů Střední Asie (například nucené sňatky, obchodování za účelem sexuálního vykořisťování, znásilňování, atd.) a žádá vlády zemí Střední Asie, aby uplatňovaly stávající zákony na ochranu práv žen, a Komisi, aby do programu pomoci začlenila příslušné akce;
 29. vyzývá středoasijské vlády, aby posílily stávající právní předpisy týkající se práv žen a aby zlepšily uplatňování těchto právních předpisů; naléhavě žádá Komisi, aby nadále podporovala projekty v oblasti lidských práv a demokracie týkající se specifické úlohy žen; naléhavě žádá EU, aby podpořila úplné uplatňování úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen a aby je používala jako měřítko hlubší spolupráce; zdůrazňuje, že znepokojivá situace žen se v mnoha částech Střední Asie zhoršuje z důvodu nerovného přístupu ke vzdělání, zdravotní péči a zaměstnání, a zdůrazňuje, že třetí rozvojový cíl tisíciletí podporovat rovné postavení mužů a žen a posílení postavení žen by se měl stát prioritou, na niž by se měly zaměřit činnosti EU související s touto problematikou;
 30. vítá podporu provádění norem a úmluv pro důstojnou práci Mezinárodní organizace práce a zdůrazňuje, že tyto standardy musí být nedílnou součástí hospodářské spolupráce, investic a obchodních vztahů; konstatuje, že dětská práce je dosud vážným důvodem ke znepokojení, zejména v Tádžikistánu a v Uzbekistánu, a zdůrazňuje, že je třeba podpořit uplatňování Úmluvy OSN o právech dítěte;
 31. upozorňuje na rozšířené využívání dětské práce v několika státech Střední Asie, zejména při sklizni bavlny, pěstování tabáku, dobývání uhlí a v odvětví řemesel, a vyzývá příslušné vlády, aby účinněji prováděly stávající opatření na boj s tímto jevem, aby vypracovaly soudržnou vnitrostátní politiku týkající se dětské práce a aby plně podporovaly projekty na vymýcení dětské práce zahájené mezinárodními a nevládními organizacemi a aby se jich účastnily; naléhavě žádá Komisi, aby v této záležitosti vytvořila zvláštní program v rámci nástroje rozvojové spolupráce;
 32. naléhavě žádá Komisi, aby rozvíjela aktivní spolupráci v oblasti migrace, jež by vedla ke skutečnému a participativnímu dialogu, který by řešil příčiny migrace pomocí specifických místních programů hospodářského rozvoje zabývajících se např. nedostatkem hospodářských vyhlídek ve venkovských oblastech, tak aby se zmírnil následný nárůst chudoby ve městech;
 33. naléhavě žádá Radu a Komisi, aby plně využily svých zkušeností a osvědčených postupů při prosazování ochrany lidských práv pro migranty, zejména pro žadatele o azyl a uprchlíky; odsuzuje nucené vyhoštění žadatelů o azyl, zejména uzbeckých uprchlíků, vládami zemí Střední Asie, a vyzývá Radu a Komisi, aby spolupracovaly s Úřadem vysokého komisaře Organizace spojených národů pro lidská práva (UNHCR) v zájmu ochrany a podpory politických uprchlíků;
 34. upozorňuje na skutečnost, že na žádost Číny bylo vydáno mnoho Ujgurů ze Střední Asie do Číny, což je důkazem narůstajícího tlaku Číny na vlády zemí tohoto regionu,

a poznamenává, že těmto uprchlíkům hrozí, že jejich lidská práva budou závažným způsobem porušena;

35. domnívá se, že vzhledem k velkému nárůstu infekčních chorob v tomto regionu, jako je HIV, by měla být klíčovou prioritou pro společenství dárců včetně Komise reforma zdravotnictví a veřejného zdravotnictví;
36. důrazně doporučuje EU podporu vzdělání a odborné přípravy, čímž poskytne studentům ze Střední Asie větší možnost studia v EU a výměn se studenty z evropských univerzit;
37. zdůrazňuje geopolitickou polohu Střední Asie a rostoucí zájem dalších hospodářských a politických velmocí jako Rusko, Spojené státy, Čína a Turecko o tento region; domnívá se proto, že úzká spolupráce s těmito zeměmi v otázkách Střední Asie je velmi důležitá v případech, kdy existují společné zájmy, aniž by u toho docházelo k porušování lidských práv; vybízí Radu a Komisi, aby našly způsoby zlepšení koordinace jednotlivých kroků a politik členských států EU v tomto regionu, a rovněž mezi EU a ostatními zainteresovanými státy; v tomto ohledu zdůrazňuje klíčovou roli Turecka jako kandidátské země EU ve Střední Asii a apeluje na Radu a Komisi, aby co nevíce využívaly historických, hospodářských a kulturních vazeb Turecka na určité země tohoto regionu a tuto kandidátskou zemi plně zapojily do vytváření a uskutečňování strategie;
38. zdůrazňuje důležitost dalšího rozvoje meziregionální spolupráce, zejména se zeměmi černomořského regionu;
39. vyslovuje politování nad tím, že ve strategii Rady pro Střední Asii není Mongolsko zahrnuto mezi země hromadně označované jako Střední Asie (Kazachstán, Kyrgyzská republika, Tádžikistán, Turkmenistán a Uzbekistán), zejména s ohledem na zásadní pokrok, kterého dosáhlo Mongolsko v budování státu založeného na demokracii, lidských právech a při budování právního státu v tomto regionu; vyzývá Radu a Komisi, aby prosazovaly přijetí usnesení na úrovni EU a vydaly prohlášení o vývoji v Mongolsku;
40. naléhavě žádá Radu a Komisi, aby byla do politického dialogu a partnerství s EU zapojena všechna odvětví společnosti v každé zemi a aby do své politiky zahrnuly širší rámec subjektů, zejména parlamenty a občanskou společnost;
41. vítá jmenování zvláštního zástupce EU pro Střední Asii pana Pierra Morela a vyzývá Radu, aby posílila jeho mandát a lépe definovala jeho úlohu mimo jiné tím, že přispěje k lepší koordinaci politik členských států v regionu;
42. vybízí Komisi, aby bez dalších průtahů vytvořila úplná zastoupení ve všech těch zemích Střední Asie, v nichž to okolnosti umožňují, neboť přítomnost zastoupení na daném území je předpokladem účinnosti kroků podniknutých EU; připomíná úmysl vytvořit v roce 2008 úplné zastoupení v Biškeku a Dušanbe, které značně zviditelní EU v Kyrgyzské republice a Tádžikistánu a mělo by vést k posílení spolupráce;
43. vítá rozhodnutí Rady přezkoumat v červnu 2008 a poté alespoň jednou za dva roky pokrok v uplatňování této strategie; domnívá se, že tento přezkum bude příležitostí k užšímu propojení strategie pro Střední Asii s evropskou politikou sousedství;

Kazachstán

44. konstatuje, že Kazachstán je klíčovým spojencem a strategickým partnerem v boji proti mezinárodnímu terorismu, obchodování s drogami a náboženskému extremismu; uznává tradice Kazachstánu při prosazování rasového a náboženského souladu v zemi, která je domovem více než 100 různých etnických skupin a 45 různých náboženství; vyzývá Radu a Komisi, aby v zájmu dalšího upevňování právního státu a budoucích demokratických voleb přiznaly prioritu podpoře vlády Kazachstánu i jeho občanské společnosti;
45. zdůrazňuje důležitost Kazachstánu pro obchod EU s energiemi, jakožto jejího hlavního obchodního partnera ve Střední Asii; připomíná podpis memoranda o porozumění, zaměřeného na podporu spolupráce s EU s cílem rozvíjet bezpečnou energii a průmyslovou spolupráci; s ohledem na skutečnost, že Kazachstán má třetí největší zásoby uranu na světě, konstatuje, že uvedené memorandum bylo doplněno smlouvou o energetické spolupráci a deklarací o mírovém využití jaderné energie mezi Evropským společenstvím pro atomovou energii (Euratom) a vládou Republiky Kazachstán;
46. vítá zájem Kazachstánu na posílení spolupráce s Evropskou unií a uznává oboustrannou důležitost posílených politických a hospodářských vztahů mezi EU a Kazachstánem; domnívá se, že by EU měla nadále rozvíjet svůj přístup pozitivní angažovanosti vůči Kazachstánu, zdůrazňuje však, že rozvoj vztahů mezi EU a Kazachstánem nemůže být oddělen od snah Kazachstánu dostát svým mezinárodním závazkům a závazkům v rámci OBSE v oblasti lidských práv, základních svobod a demokracie;
47. zdůrazňuje, že poslední parlamentní volby, které se konaly 18. srpna 2007, přes některá vylepšení nadále nesplňovaly normy OBSE a jiných mezinárodních organizací; vyjadřuje své znepokojení nad tím, že všechna křesla v parlamentu získala prezidentova vládnoucí strana, což povede k monopolizaci moci prezidenta Nazarbajeva a jeho stoupenců; žádá kazašskou vládu, aby odstranila všechna nepřiměřená omezení pro registraci nových politických stran, například nerealistický počet členů (50 000) potřebný pro ustavení nové politické strany; konstatuje, že pokud nedojde k pokroku v oblasti naplnění demokratických norem, nebude Kazachstán moci být považován za zemi připravenou na předsednictví v OBSE, a důrazně doporučuje, aby Kazachstán učinil nezbytný pokrok a mohl se tak stát úspěšným uchazečem; vyzývá Kazachstán k dodržování pravidel OBSE a plnění dalších mezinárodních závazků, včetně oblasti politického pluralismu, volebního zákona, transparentnosti, svobody sdělovacích prostředků a svobody slova, aby byl schopen a připraven převzít předsednictví;
48. naléhavě žádá vládu, aby postupovala rozhodněji směrem k zavedení systému založenému na demokratických institucích, a připomíná přitom trvalý pokrok, kterého bylo dosaženo od roku 1991, kdy Kazachstán získal nezávislost;
49. zdůrazňuje neexistenci skutečné svobody tisku a vyjadřuje znepokojení nad kontrolou všech hlavních sdělovacích prostředků ze strany prezidenta a nad systematickým pronásledováním opozičních novinářů; dále vyjadřuje znepokojení nad novým návrhem zákona o sdělovacích prostředcích, který by činil novináře odpovědné za šíření informací poškozujících dobrou pověst a posiloval kriminalizaci pomluvy a urážky důstojnosti, na

základě kterého by mohl být souzen kterýkoli novinář za zveřejnění informací o soukromém životě veřejných činitelů; konstatuje, že stávající zákony poskytují dostatečnou ochranu proti neetickému jednání novinářů;

50. vítá podpis Opčního protokolu k Úmluvě OSN proti mučení ze strany Kazachstánu a požaduje jeho urychlenou ratifikaci a uplatňování;

Kyrgyzská republika

51. domnívá se, že by měly být vyvinuty veškeré snahy upevnit a podporovat nejisté demokratické instituce Kyrgyzské republiky; věří, že tato země má potenciál stát se příkladem pro ostatní země Střední Asie v oblasti demokracie, lidských práv a právního státu; apeluje na Radu a Komisi, aby zde zintenzivnily svou pomoc a pomohly tak zajistit, že tato země přijme a úspěšně provede slibované reformy;
52. rozhodně podporuje pokrok Kyrgyzstánu v oblasti svobody tisku a sdělovacích prostředků stejně jako snahy politiků a občanské společnosti o provedení ústavní reformy; žádá kyrgyzskou vládu, aby zajistila bezpečnost svých novinářů, aby dokončila slíbenou reformu v oblasti sdělovacích prostředků a protikorupční reformu a aby více pokročila v politické a rozpočtové decentralizaci;
53. vyjadřuje své znepokojení nad tím, že nový návrh ústavy, o němž se hlasovalo v referendu dne 21. října 2007, by mohl významným způsobem změnit rovnováhu sil; vyjadřuje v této souvislosti své znepokojení nad tím, že kyrgyzské orgány nezhájily širokou veřejnou diskusi k této citlivé otázce, do níž by se zapojily všechny složky kyrgyzské společnosti; naléhavě žádá kyrgyzské orgány, aby zajistily odpovídající kontroly a rovnováhu;
54. konstatuje, že prezident Kyrgyzské republiky Kurmanbek Bakijev v roce 2007 rozpustil parlament a vypsal nové volby; vyzývá EU, aby na to reagovala žádostí, aby Kyrgyzská republika během těchto voleb dodržovala základní demokratické zásady;

Tádžikistán

55. uvítal pozitivní vývoj po skončení občanské války v roce 1997, kdy v Tádžikistánu vznikl systém mnoha politických stran a sdílené moci, ale připomíná, že vnitropolitická situace v Tádžikistánu je od té doby stále křehká a prezident, který se zdánlivě těší skutečné podpoře obyvatelstva, systematicky potírá jakoukoli opozici a uložil přísnou cenzuru psaného i mluveného slova; s politováním konstatuje, že v zemi neexistuje skutečná občanská společnost, což ohrožuje budoucí demokratický rozvoj, a zdůrazňuje potřebu další významné reformy a dodržování lidských práv; v této souvislosti požaduje přijetí všech opatření potřebných k dodržení mezinárodní úmluvy proti mučení, zejména potrestání těch úředníků, kteří jsou zodpovědní za ponižující a špatné zacházení;
56. vyjadřuje znepokojení nad novým návrhem náboženského zákona, který bude v případě přijetí zahrnovat omezující ustanovení týkající se zákonného statutu náboženských společenství, zejména pokud jde o získání zákonného statutu ze strany nemuslimských společenství; konstatuje, že řada ustanovení tohoto zákona porušuje ústavu Tádžikistánu i

mezinárodní normy, k jejichž dodržování se Tádžikistán zavázal; vyjadřuje rovněž znepokojení nad tím, že představitelé mešit se budou v Tádžikistánu podrobovat náboženským zkouškám, a žádá tádžickou vládu, aby respektovala přesvědčení a existenci náboženských menšin;

57. konstatuje, že Tádžikistán, který je chudý na přírodní zdroje jako ropa a zemní plyn, patří mezi 20 nejchudších zemí světa, a že značné obavy vzbuzuje stejně jako v Uzbekistánu míra zneužívání žen a dětí při pěstování bavlny, která je zde v podstatě monokulturou;
58. vybízí členské státy, které ještě neratifikovaly dohodu o partnerství a spolupráci s Tádžikistánem, aby tak co nejrychleji učinily, neboť zbytečné odkládání by mohlo pro Tádžikistán představovat odrazující a nepřátelské signály; pokud jde o Evropský parlament, bude usilovat o schválení dohody o partnerství a spolupráci v blízké budoucnosti;
59. upozorňuje na to, že se v Tádžikistánu nacházejí nevybuchlé kazetové bomby, naléhavě žádá, aby byly navýšeny finanční prostředky na jejich odstraňování, a zdůrazňuje, že je zapotřebí mezinárodní smlouva zakazující kazetové bomby;
60. vzhledem k tomu, že Tádžikistán je tranzitní zemí pro pašování drog ze sousedního Afghánistánu, vyzývá EU, aby zesílila související podpůrné činnosti v Tádžikistánu;

Turkmenistán

61. pozitivně hodnotí známky změny v Turkmenistánu, i když stále velmi omezené, v podobě snahy nového prezidenta Berdymuhamedova provést významnější reformy vzdělávacího systému; věří, že reakce EU na ochotu Turkmenistánu spolupracovat v této oblasti je správným krokem;
62. vítá rozhodnutí prezidenta Berdymuhamedova udělit amnestii jedenácti politickým vězňům odsouzeným k dlouhodobému vězení kvůli jejich odporu vůči politikám zesnulého prezidenta Saparmurata Nijazova; vybízí k uskutečnění dalších kroků k propuštění všech politických vězňů v zemi;
63. zdůrazňuje však, že má-li EU pokročit v otázce Prozatímní dohody, musí Turkmenistán dosáhnout pokroku v klíčových oblastech mimo jiné tím, že umožní Mezinárodnímu výboru Červeného kříže volný a neomezený přístup, bezpodmínečně propustí všechny politické vězně a vězně svědomí, odstraní všechny vládní překážky v cestování a umožní všem nevládním organizacím a seskupením na obranu lidských práv v zemi svobodně působit;
64. upozorňuje na to, že je naléhavě třeba zlepšit zoufalou situaci v oblasti lidských práv, a trvá na tom, aby jakýkoli budoucí vývoj vztahů mezi EU a Turkmenistánem, jako je případně uzavření Prozatímní dohody o obchodu a obchodních záležitostech, stejně jako později plně funkční dohody o partnerství a spolupráci, bylo podmíněno jasným důkazem o změnách směřujících k výraznému zlepšení situace v této oblasti a na zřetelné známky pozitivního vývoje situace;

65. vyjadřuje hluboké znepokojení nad epidemií onemocnění podobného chřipce, která propukla nedávno v Turkmenistánu a která s největší pravděpodobností souvisí s pěstováním a sklizní bavlny; vyzývá Komisi, aby v rámci nástroje rozvojové spolupráce (DCI) nabídla pomoc turkmenskému ministerstvu zdravotnictví s cílem prozkoumat povahu nemoci, její příčiny a nalézt co nejučinnější léky; naléhavě žádá Komisi, aby poskytla pomoc zemím Střední Asie s cílem omezit užívání pesticidů při pěstování bavlny a zavést techniky šetrné k životnímu prostředí;

Uzbekistán

66. potvrzuje, že souhlasí se sankcemi, které EU uvalila na Uzbekistán po masakru v Andižanu; lituje, že bylo dosaženo jen omezeného pokroku s ohledem na kritéria hodnocení všeobecného vývoje situace v oblasti lidských práv; bere na vědomí rozhodnutí Rady ze dne 15. října 2007 prodloužit zbrojní embargo o dalších 12 měsíců a podmíněčně zrušit omezení víz na počáteční období 6 měsíců; naléhavě vyzývá uzbecké orgány, aby využily této příležitosti k přijetí konkrétních kroků ke zlepšení situace v oblasti lidských práv, k dostání svým mezinárodním závazkům v této oblasti a ke splnění podmínek stanovených Evropskou unií;
67. podporuje zavedení dialogu o lidských právech mezi EU a Uzbekistánem; připomíná velké obtíže, které s sebou tyto pokusy nesou, a zdůrazňuje, že očekávání by měla zůstat realistická; odmítá jakoukoli snahu použít samotnou existenci tohoto dialogu jako záminku k odstranění sankcí a k tomu, aby byly otázky lidských práv v současné době vykreslovány jako plně vyřešené; znovu připomíná, že podstatné jsou pouze výsledky, a zdůrazňuje, že uzbecký závazek zajištění spravedlnosti a odpovědnosti za masakr v Andižanu je nezbytný pro další spolupráci s EU;
68. naléhavě žádá Komisi, aby kromě doložky o lidských právech a sankcí EU stanovila konkrétní povinnosti a vytvořila účinnější sledovací mechanismy s cílem dosáhnout skutečného zlepšení situace v oblasti lidských práv v Uzbekistánu;
69. bere na vědomí, jakožto pozitivní krok na cestě reforem systému trestního soudnictví v Uzbekistánu, že uzbecký parlament schválil zákony, jimiž se od 1. ledna 2008 ruší trest smrti a zavádí se požadavek soudního schválení k vydání zatykače; vyzývá uzbeckou vládu, aby vydala úřední moratorium na trest smrti do doby, než jeho úplné zrušení vstoupí v platnost; požaduje úplnou revizi systému trestního soudnictví, jež by účinně prosazoval zavádění těchto reforem;
70. vyzývá uzbeckou vládu, aby dodržovala mezinárodní normy týkající se svobody náboženství a vyznání; vyjadřuje obavy nad odmítnutím registrace mírumilovným náboženským skupinám, které nenarušují veřejný pořádek a které nepředstavují ohrožení vnitrostátní bezpečnosti; vyzývá Uzbekistán, aby uznal svobodu konání bohoslužeb a shromažďování neregistrovaných společenství a aby přestal kriminalizovat jejich činnost;

Hledání řešení zranitelnosti státu

71. naléhavě žádá EU, aby dostála svým závazkům lépe reagovat na obtížná partnerství a zranitelné státy a aby podporovala předcházení zranitelnosti státu pomocí reforem správy

věcí veřejných, právního státu, pomocí protikorupčních opatření a tvorbou životaschopných státních orgánů s cílem napomoci těmto státům plnit řadu základních funkcí a naplňovat potřeby svých občanů, jako např. vzdělání, zdravotní péče a veškeré základní služby;

72. konstatuje, že EU se sama zavázala podporovat opatření pro předcházení katastrofám v zemích, které jsou ohroženy přírodními katastrofami, změnou klimatu, zhoršováním životního prostředí a vnějšími hospodářskými otřesy, a připravenost v těchto oblastech; zdůrazňuje proto s ohledem na stávající situaci v zemích Střední Asie, že tyto závazky musejí být ve strategii EU plně zohledněny;

Životní prostředí

73. připomíná, že rozsáhlé oblasti tohoto regionu jsou bohaté na přírodní zdroje, které však byly v minulosti po desítky let využívány a zpracovávány pro hospodářské účely, což má za následek vážné znečištění životního prostředí, znečištěnou půdu a dramatické zmenšování řek a jezer, jako je Aralské moře; vítá fakt, že Kazachstán od vyhlášení svrchovanosti v roce 1990 na svém území zakázal jaderné zkoušky, ale upozorňuje na potřebu společných kroků vedoucích k vyřešení problému špatně udržovaných skládek radioaktivního odpadu v tomto regionu;
74. konstatuje, že značná část regionu používá velké množství vodních zdrojů pro zavlažování v zemědělství, avšak ne příliš důmyslným způsobem, což představuje problém pro řeky, jezera (jako je Aralské moře) i další rozvoj, a to nejen v oblasti zemědělství; doporučuje proto zavádění nových technologií a metod s cílem zlepšit vodní hospodářství v odvětví zemědělství, například pomocí lepšího utěsnění zavlažovacích kanálů;
75. vítá působivé snahy Kyrgyzské republiky v oblasti ochrany životního prostředí, zejména několik projektů dvoustranné spolupráce, do kterých je zapojena a které jí přinášejí značné výhody;
76. podporuje návrh zřídit v Biškeku tzv. Vodní a energetickou akademii pro všechny země Střední Asie s cílem dosáhnout řádného udržitelného využívání vody a výroby vodní energie, zlepšení rozvodné technologie, ochrany biologické rozmanitosti a zlepšení zemědělských a zavlažovacích technologií;
77. připomíná, že jediným surovinovým bohatstvím v Tádžikistánu je voda, a vzhledem k tomu, že projekty vodních elektráren šetrných k životnímu prostředí vyžadují velké kapitálové investice, mohl by Tádžikistán díky většímu přílivu zahraničních investic diverzifikovat hospodářství a odpoutat se od monokultury bavlny a jejích nepříznivých důsledků pro životní prostředí, lidské zdraví a dětskou práci; diverzifikace by přitom znamenala větší přínosy v oblasti hospodářství, životních podmínek občanů a životního prostředí; vyzývá vládu Tádžikistánu, aby usilovala o posílení právního a daňového rámce a veřejné správy k vybudování chybějící základní infrastruktury a ke zmírnění vysoké úrovně korupce, s cílem povzbudit investice v této zemi;
78. vybízí k otevřenému a účinnému dialogu se všemi zeměmi Střední Asie v oblasti

životního prostředí a účinného využívání zdrojů a požaduje jeho uvádění do praxe;

Energie

79. je přesvědčen, že EU musí být jednotná v oblasti energetické politiky při představování projektů v regionu, které mají značný význam pro Evropu z hlediska dodávek energie;
80. domnívá se, že spolupráce v oblasti vnější energetické politiky EU má nesmírný význam v souvislosti s její strategií pro Střední Asii; podporuje proto snahy Evropské unie o zvýšení dovozů zemního plynu a ropy z Kazachstánu a Turkmenistánu a diverzifikaci přepravních tras; požaduje aktivní spolupráci EU v oblasti energetiky s tímto regionem, zejména s Kyrgyzskou republikou, Tádžikistánem a pokud možno i s Uzbekistánem v zájmu řešení energetických problémů, jež jsou zvláště významné z hlediska potřeb lidského a hospodářského rozvoje, složitých vztahů mezi jednotlivými státy a nedostatečné bezpečnosti dodávek;
81. je přesvědčen, že pro dosažení výše uvedených cílů EU je nezbytná užší spolupráce mezi Střední Asií a černomořským regionem v oblasti energetiky a dopravy; zastává názor, že by sem měly patřit investice do rozvoje alternativních zdrojů energie, energetické účinnosti a energetických úspor i nové infrastruktury v energetickém odvětví spolu s modernizací stávajících infrastruktur; uznává důležitost úlohy Kazachstánu jakožto předního hospodářského aktéra ve Střední Asii, kde je EU největším obchodním partnerem a kde Kazachstán prosazuje strategii vyspělé sociální, hospodářské a politické modernizace;
82. domnívá se, že by EU měla podporovat odpovědné a udržitelné využívání přírodních zdrojů v regionu, a to pomocí prosazování transparentnosti příjmů prostřednictvím podpory účasti států i nevládních organizací na iniciativě pro transparentnost v těžebních průmyslech, bude-li to vhodné;
83. žádá, aby byla zvláštní pozornost věnována projektům na propojení ložisek ropy a zemního plynu a distribučních soustav Střední Asie se soustavami spojenými s Evropskou unií, včetně budoucích projektů, jako je Nabucco;

◦
◦ ◦
84. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, zvláštnímu zástupci EU pro Střední Asii, vládám a parlamentům členských států, OBSE a prezidentům, vládám a parlamentům Kazachstánu, Kyrgyzské republiky, Tádžikistánu, Turkmenistánu a Uzbekistánu.

6. 11. 2007

STANOVISKO VÝBORU PRO ROZVOJ

pro Výbor pro zahraniční věci

o strategii EU pro Střední Asii
(2007/2102(INI))

Navrhovatel: Josep Borrell Fontelles

NÁVRHY

Výbor pro rozvoj vyzývá Výbor pro zahraniční věci jako příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. je znepokojen tím, že základní text strategie EU pro Střední Asii se nezmiňuje o vymýcení chudoby a sociálním začlenění jako o hlavních prioritách, ačkoliv chudoba je ve většině zemí Střední Asie dosud hlavním problémem; vyzývá proto Radu a Komisi, aby zajistily, že cíle zmírnění chudoby a sociálního rozvoje budou v dialogích a v programech spolupráce stát náležitě v popředí;
2. je rovněž znepokojen tím, že mezi prioritními otázkami strategie není uvedeno veřejné zdraví, vzhledem k současné krizi v odvětví zdravotnictví a k rozšíření přenosných nemocí, jako jsou HIV/AIDS a tuberkulóza, které ohrožují celkový rozvoj regionu; zdůrazňuje, že je třeba, aby EU patřičně podpořila respektování sexuálních a reprodukčních práv;
3. vítá, že jako jedna z oblastí spolupráce v rámci Evropské vzdělávací iniciativy se uvádí základní školní vzdělání, a očekává, že se stane skutečnou prioritou, protože mnoho dětí má pouze omezený anebo vůbec žádný přístup ke vzdělání, a oblast Střední Asie pravděpodobně nedosáhne rozvojových cílů tisíciletí, pokud jde o všeobecné základní vzdělání;
4. domnívá se, že tato strategie by měla zahrnout dvojí přístup k otázce rovnosti pohlaví v tomto regionu, jak prostřednictvím začlenění rovnosti mužů a žen do všech oblastí, tak pomocí specifických opatření na řešení problematiky rovnosti pohlaví a na posilování postavení žen; podporuje plné uplatňování Úmluvy OSN o odstranění všech forem diskriminace žen;

5. zdůrazňuje potřebu koherentní politiky EU ve Střední Asii a připomíná proto, že strategie musí být koherentní s Evropským konsenzem o rozvoji¹; zdůrazňuje rovněž, že veškerá pomoc poskytovaná v rámci nástroje rozvojové spolupráce² (DCI) musí být v souladu s obecnými cíly DCI, kterými jsou vymýcení chudoby a dosažení rozvojových cílů tisíciletí (MDG);
6. konstatuje, že v příloze ke strategii je vymýcení chudoby označeno za hlavní prioritu bilaterální pomoci Evropského společenství pro období 2007–2013; vyzývá Komisi, aby Parlamentu pravidelně poskytovala podrobné informace o tom, jak bude bilaterální a regionální pomoc souviset s jednotlivými rozvojovými cíli tisíciletí, a o rozpočtu plánovaném pro odvětví zdravotnictví a základního vzdělání;
7. zdůrazňuje, že energetické projekty financované v rámci DCI musí mít přímý dopad na snížení chudoby, a vyzývá Komisi, aby Parlamentu poskytovala včasné a pravidelné informace o účincích těchto projektů na nejvíce znevýhodněné obyvatele Střední Asie;
8. zdůrazňuje rovněž, že se činnosti prováděné v rámci DCI v oblasti migrace a správy hranic musí zabývat potřebami nejzranitelnějších skupin a musí obsahovat opatření na ochranu migrantů;
9. domnívá se, že strategie se musí zabývat základními příčinami migrace, jako jsou chybějící ekonomické vyhlídky, a podpořit konkrétní programy na rozvoj místního hospodářství, zejména ve venkovských oblastech;
10. konstatuje, že politika EU vůči Střední Asii by měla být založena na hlubších diskusích a výměnách názorů se všemi zúčastněnými stranami; vyzývá proto EU, aby se zapojila do obecného politického dialogu a zapojila parlamenty, občanskou společnost a místní orgány do provádění a sledování této strategie a programů;
11. zdůrazňuje, že pomoc EU a spolupráce s ní musí být založeny na konkrétních kritériích pro každou partnerskou zemi vypracovaných v rámci budoucích dialogů o lidských právech a demokracii;
12. vítá podporu provádění norem a konvencí pro důstojnou práci Mezinárodní organizace práce a zdůrazňuje, že tyto standardy musí být nedílnou součástí hospodářské spolupráce, investic a obchodních vztahů; konstatuje, že dětská práce je dosud vážným důvodem ke znepokojení, zejména v Tádžikistánu a v Uzbekistánu, a zdůrazňuje, že je třeba podpořit uplatňování Úmluvy OSN o právech dítěte;
13. vítá závazek podpořit Iniciativu pro transparentnost těžebního průmyslu (EITI) ve Střední Asii jako prostředek zmírnění chudoby a udržitelného rozvoje; vítá rovněž plánovanou spolupráci při dosahování rozvojových cílů tisíciletí ohledně přístupu k čisté pitné vodě a účinným zdravotním službám do roku 2015;

¹ Společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Komise o rozvojové politice Evropské unie: „Evropský konsenzus“ Evropský konsenzus o rozvoji (Úř. věst. C 46, 24.2.2006, s. 1).

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1905/2006 ze dne 18. prosince 2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci, Úř. věst. L 378, 27.12.2006, s. 41.

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	5.11.2007
Výsledek závěrečného hlasování	+: 13 -: 0 0: 0
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Margrete Auken, Thijs Berman, Josep Borrell Fontelles, Danutė Budreikaitė, Nirj Deva, Alain Hutchinson, Maria Martens, Luisa Morgantini, Pierre Schapira, Frithjof Schmidt
Náhradník(ci) přítomný(i) při závěrečném hlasování	John Bowis, Manolis Mavrommatis, Anders Wijkman
Náhradník(ci) (čl. 178 odst. 2) přítomný(i) při závěrečném hlasování	

20. 11. 2007

STANOVISKO VÝBORU PRO MEZINÁRODNÍ OBCHOD

pro Výbor pro zahraniční věci

ke strategii EU pro Střední Asii
(2007/2102(INI))

Navrhovatelka: Cristiana Muscardini

NÁVRHY

Výbor pro mezinárodní obchod vyzývá Výbor pro zahraniční věci jako příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. připomíná svůj stálý požadavek vůči Radě, aby ve vztazích se všemi signatáři dohod o partnerství a spolupráci systematicky uplatňovala doložku o lidských právech a demokracii; vyzývá Radu, aby vysvětlila, jakým způsobem zamýšlí uplatňovat tuto doložku ve vztahu k zemím Střední Asie, kde dohody o partnerství a spolupráci vstoupily v platnost;
2. vyjadřuje své uspokojení nad dokumentem nazvaným „EU a Střední Asie: strategie pro nové partnerství“, který přijal Výbor stálých zástupců dne 30. května 2007; domnívá se, že tento dokument představuje významný pokrok směrem k vytvoření užších hospodářských a obchodních vazeb mezi EU a zeměmi Střední Asie; s politováním však podotýká, že opatření, která Společenství v této věci přijímá, jsou opožděná a málo ambiciózní;
3. vyzývá Komisi a Radu, aby provedly veškerá vhodná opatření zaměřená na podporu hlubší integrace Střední Asie do systému celosvětového obchodu a hospodářství, a to zejména prostřednictvím začlenění čtyř zemí tohoto regionu, které dosud nejsou členy WTO, do této organizace; bere na vědomí, že Kyrgyzská republika již členem WTO je; vyzývá Turkmenistán, aby se o členství ve WTO ucházel;
4. vyzývá Komisi, aby vyhodnotila geostrategický význam zemí Střední Asie a prozkoumala možnosti dalšího rozvoje spolupráce s touto oblastí, což by umožnilo přispět ke zlepšení podnikatelského prostředí a bezpečnosti v tomto regionu;

5. upozorňuje na geopolitickou polohu Střední Asie a na rostoucí zájem dalších hospodářských mocností, např. Ruska, Spojených států a Číny, o tuto oblast; domnívá se tedy, že je naprosto zásadní řešit otázku spolupráce se Střední Asií jako vysoce prioritní záležitost;
6. doporučuje prohloubení hospodářské spolupráce mezi zeměmi Střední Asie, která usnadní harmonizaci s obchodními a hospodářskými normami a nařízeními EU; domnívá se, že je naprosto nezbytné rozvíjet mezi zeměmi Střední Asie a EU dvoustranné i mnohostranné obchodní a hospodářské vztahy, které budou mít příznivý dopad na vztahy mezi oběma stranami jako takové;
7. zdůrazňuje, že míra reálného růstu HDP je v jednotlivých státech Střední Asie značně odlišná; poukazuje na to, že v Kazachstánu dosáhl v roce 2006 reálný růst HDP 10,6 %, avšak v Kyrgyzské republice v tomto roce zaznamenal pouze 2,7 %;
8. žádá Komisi, aby těm zemím Střední Asie, které si přejí odstranit administrativní a hospodářské překážky, jež zabraňují jejich přistoupení k WTO, poskytla silnou politickou podporu a cílenou technickou pomoc;
9. domnívá se, že důsledné dodržování úmluv Mezinárodní organizace práce, mezinárodních norem na ochranu životního prostředí a pravidel, kterými se řídí WTO, je základní podmínkou udržitelného hospodářského rozvoje těchto zemí, diverzifikace jejich hospodářství a úspěšného boje proti chudobě, která je zde dosud velmi rozšířená;
10. vyzývá Komisi a Radu, aby zavedly doprovodná podpůrná opatření, která by vhodným způsobem umožňovala, aby EU posílila svou vlastní hospodářskou a obchodní pozici, usnadnila vstup evropských hospodářských subjektů do tohoto regionu a umožnila a podpořila spolupráci zejména mezi malými a středními podniky ze zemí Střední Asie a členských států EU; zdůrazňuje, že v tomto ohledu je třeba počítat se zlepšením investičního klimatu ve prospěch vnitrostátních subjektů v tomto regionu;
11. domnívá se, že má-li se zajistit hospodářský rozvoj tohoto regionu a jeho úspěšná integrace, je třeba, aby probíhala spolupráce v důležitých oblastech, jako jsou obchod, doprava, energetika, věda a technologie, vzdělávání a životní prostředí;
12. vyzývá Komisi, aby státy Střední Asie podporovala v rozšiřování informací o přínosech členství ve WTO pro jednotlivé země a jejich občany;
13. domnívá se, že větší technologický rozvoj v tomto regionu, založený na přírodních zdrojích, společně s jejich hlubinnou těžbou a zpracováním, má zásadní význam; zdůrazňuje, že je třeba podpořit investice v oblasti energetiky, hutnictví a zemědělství, které usnadní další spolupráci a integraci, a tím zaručí bezpečnost investic a ochranu duševního vlastnictví;
14. se znepokojením si všímá toho, že dohody o partnerství a spolupráci se zeměmi Střední Asie, které již vstoupily v platnost, často nepřinesly očekávané výsledky; vyzývá země, které tyto dohody dosud neratifikovaly, aby tak učinily a aby důsledně prováděly hospodářská a obchodní nařízení, která jsou v těchto dohodách obsažena; požaduje, aby se ihned, jakmile to okolnosti dovolí, přistoupilo k dokončení akčních plánů pro

Kyrgyzstán a Kazachstán a k přípravě akčních plánů pro zbylé tři země tohoto regionu; vyzývá k bezodkladné ratifikaci všech prozatímních dohod, které již byly uzavřeny;

15. zastává názor, že užší spolupráce států Střední Asie s evropským a celosvětovým trhem by měla být podporována prostřednictvím diverzifikace jejich hospodářství a jejich obchodních výměn a neměla by se zaměřovat jen na energetiku; zdůrazňuje, že diverzifikace vývozu je klíčovou podmínkou pro to, aby se stal spolehlivým zdrojem budoucího hospodářského růstu států Střední Asie;
16. vítá nedávné rozhodnutí, kterým Rada zmocňuje Evropskou investiční banku, aby rozšířila svou úvěrovou pomoc Střední Asii ve spolupráci s Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj, která v této oblasti již působí;
17. vyzývá Komisi a Radu, aby učinily všechna opatření, kterými by se mohlo usnadnit využívání systému všeobecných preferencí ze strany zemí Střední Asie, a aby podporovaly rozvoj obchodu mezi regiony;
18. domnívá se, že je skutečně zapotřebí zlepšit a zavést vhodné vízové a celní režimy s cílem dosáhnout příznivějšího investičního klimatu a zajistit užší hospodářskou a obchodní spolupráci; domnívá se rovněž, že spolupráce v dalších oblastech, jako je např. cestovní ruch, bude mít příznivý dopad na to, do jaké míry budou občané přijímat hodnoty EU;
19. domnívá se, že nezbytnou podmínkou pro hospodářský rozvoj zemí tohoto regionu je důkladná reforma systému bankovníctví a pojišťovnictví, vytvoření účinného systému mikroúvěrů a lepší právní předpisy a dohled nad činností bank, což umožní položit základy pro postupné otevírání jejich finančních trhů;
20. vyzývá země tohoto regionu, aby zajistily lepší ochranu přímých zahraničních investic a aby investovaly do rozvoje a zlepšování místní, regionální a přeshraniční infrastruktury, do vzdělávání a odborné přípravy a do silných sítí sociálního zabezpečení, což jsou základní podmínky pro rozvoj a stabilizaci hospodářských činností na regionální úrovni; dále země tohoto regionu vyzývá, aby přijaly právní předpisy, které do jejich vnitrostátního práva začlení mezinárodní osvědčené postupy týkající se sociální odpovědnosti podniků, jejich kontroly a veřejné odpovědnosti;
21. žádá země tohoto regionu, aby provedly veškerá vhodná opatření pro potírání korupce ve veřejné správě a pro zajištění lepšího a transparentnějšího fungování celního systému v souladu s normami stanovenými Světovou celní organizací;
22. žádá Komisi a Radu, aby zemím tohoto regionu poskytly kvalifikovanou hospodářskou a administrativně-technickou pomoc, a to rovněž ve spolupráci s regionálními organizacemi zabývajícími se hospodářskými otázkami Střední Asie, která jim umožní posílit v tomto rámci místní veřejné struktury, vybudovat výkonnější a diversifikovanější hospodářskou základnu a zajistit snazší pronikání domácích produktů na zahraniční trhy a zejména na trh EU; domnívá se, že posílená hospodářská a sociální spolupráce s EU by v jednotlivých státech měla urychlit politické reformy;
23. domnívá se, že je nezbytné, aby celkový přístup ke Střední Asii zohledňoval rozdíly

v úrovni hospodářského rozvoje zemí v tomto regionu; zdůrazňuje, jakou úlohu má v tomto regionu země s velmi vyspělým hospodářstvím, jako je Kazachstán, a jak velkým přínosem by mohlo být posílení hospodářských a obchodních vztahů s touto zemí, v neposlední řadě i prostřednictvím spolupráce s celým regionem;

24. žádá Radu a Komisi, aby pečlivě prozkoumaly žádost Kazachstánu o zařazení mezi příjemce pomoci poskytované v rámci evropské politiky sousedství (EPS), kterou EU v nedávné době zahájila; v obecné rovině pak Radu a Komisi žádá, aby vzhledem k nové geopolitické situaci a významu, kterého tato oblast pro EU má, zvážily možnost případného rozšíření působnosti EPS;
25. zastává názor, že k obchodním vztahům je vždy třeba přistupovat s ohledem na stav lidských práv v těchto zemích.

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	20.11.2007
Výsledek závěrečného hlasování	+: 20 -: 4 0: 0
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Graham Booth, Daniel Caspary, Françoise Castex, Christofer Fjellner, Eduard Raul Hellvig, Jacky Henin, Caroline Lucas, Marusya Ivanova Lyubcheva, Erika Mann, Helmuth Markov, David Martin, Georgios Papastamkos, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Tokia Saïfi, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Gianluca Susta, Daniel Varela Suanzes-Carpegna, Corien Wortmann-Kool, Zbigniew Zaleski
Náhradník(ci) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Danutė Budreikaitė, Małgorzata Handzlik, Jan Tadeusz Masiel, Carl Schlyter
Náhradník(ci) (čl. 178 odst. 2) přítomný(i) při závěrečném hlasování	

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	20.11.2007
Výsledek závěrečného hlasování	+: 20 -: 4 0: 0
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Graham Booth, Daniel Caspary, Françoise Castex, Christofer Fjellner, Eduard Raul Hellvig, Jacky Henin, Caroline Lucas, Marusya Ivanova Lyubcheva, Erika Mann, Helmuth Markov, David Martin, Georgios Papastamkos, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Tokia Saïfi, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Gianluca Susta, Daniel Varela Suanzes-Carpegna, Corien Wortmann-Kool, Zbigniew Zaleski
Náhradník(ci) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Danutė Budreikaitė, Małgorzata Handzlik, Jan Tadeusz Masiel, Carl Schlyter
Substitute(s) under Rule 178(2) present for the final vote	

